

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภูมิปัญญาด้านการแพทย์แผนไทยเป็นภูมิปัญญาในการดูแลสุขภาพของคนไทยที่กำเนิดและสร้างสมมาพร้อม ๆ กับความเป็นชนชาติไทยและสืบทอดต่อกันมาจนปัจจุบัน เป็นวิถีการดูแลสุขภาพแบบองค์รวมที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมประเพณีไทย มีการใช้สมุนไพรในการรับประทาน การอบ การประคบ การนวด การวินิจฉัยโรคเป็นแบบไทย มีองค์ความรู้เป็นทฤษฎี มีการเรียนการสอนและการถ่ายทอดความรู้อย่างกว้างขวาง ซึ่งการแพทย์แผนไทยก็สอดคล้องและเกื้อหนุนกับการแพทย์พื้นบ้านไทย ที่เป็นแนวทางการดูแลสุขภาพกันเองของคนในชุมชนแบบดั้งเดิมเฉพาะถิ่น และเป็นที่ยอมรับของคนในชุมชนท้องถิ่นนั้น ซึ่งเป็นผลผลิตทางวัฒนธรรมที่สัมพันธ์อยู่กับความคิด ความเชื่อ วิถีชีวิต เทคโนโลยี ตลอดจนสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นนั้น ๆ กล่าวคือ มักใช้สมุนไพรที่หาได้เองในท้องถิ่น อุปกรณ์ที่ใช้ในการรักษาที่ประดิษฐ์เองจากวัสดุอุปกรณ์ในท้องถิ่น ใช้เทคโนโลยีในการรักษาที่ไม่ซับซ้อน มีระบบการสืบทอดแบบง่าย ๆ เน้นการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ แนวคิดที่ใช้ในการอธิบายการเจ็บป่วย และเลือกวิธีการรักษาขึ้นอยู่กับความเชื่อพื้นฐานของคนในสังคมนั้น ๆ มีการใช้อยู่ในแวดวงจำกัดเฉพาะกลุ่มที่มีพื้นฐานความเชื่อ สภาพวิถีชีวิต และสภาพแวดล้อมที่คล้ายกัน เช่น ในชุมชนหมู่บ้าน หรือกลุ่มชนเผ่าต่าง ๆ ที่มีบรรพบุรุษสืบเชื้อสายเดียวกันมาต่างไปจากคนไทยส่วนใหญ่ หรืออาจเป็นภูมิภาคที่มีสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์แบบเดียวกันก็ได้ การรวมกันเป็นเครือข่ายเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของตนมักไม่ค่อยมี มักอยู่กันอย่างอิสระ ทำหน้าที่รักษาดูแลผู้ป่วยตามขอบเขตความสามารถของตน (ประทีป ชุมพล, 2541; มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2547)

การแพทย์แผนไทยได้ถูกละเลยไปเป็นเวลานานกว่า 100 ปี เนื่องจากความเจริญทางวัตถุนิยม การเผยแพร่วัฒนธรรม ความรู้และเทคโนโลยีสมัยใหม่จากตะวันตกเข้าครอบงำ ขยายอิทธิพลกีดกันภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยทางการเมือง ผู้นำหรือบุคคลที่ได้รับการศึกษาสูงจากต่างประเทศถูกนำเป็นเครื่องมือให้มองเห็นว่าการแพทย์แผนไทยล้าสมัย มีการออกกฎหมายพระราชบัญญัติทางการแพทย์เข้ามาควบคุมให้หมอไทยต้องมาขึ้นทะเบียน ใครไม่มาขึ้นทะเบียนเมื่อให้การรักษาก็จะถูกจับหรือถูกทำโทษ ทำให้หมอไทยไม่เข้าใจ ทั้งวิชาความรู้หรือเปลี่ยนวิธีการเลี้ยงชีพใหม่ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2547) ทำให้องค์ความรู้ต่าง ๆ สูญหายกระจัดกระจาย

ขาดการพัฒนา และศึกษาอย่างต่อเนื่อง ข้อมูลส่วนใหญ่จะถูกถ่ายทอดจากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง โดยผ่านประสบการณ์ และความทรงจำ ไม่มีการจดบันทึกอย่างเป็นระบบ มักเก็บเป็นความลับ ภายในครอบครัว และถ่ายทอดกันในเครือญาติเท่านั้น ขณะที่การแพทย์แผนปัจจุบันกลายเป็น การแพทย์กระแสหลักของสังคมไทย การแพทย์แผนไทยกลับเสื่อมความนิยม และถูกลด ความสำคัญ ไปจากระบบการแพทย์ และสาธารณสุข ส่งผลให้หมอพื้นบ้านที่เก่ง ๆ และมีความรู้ ความชำนาญที่เป็นที่ยอมรับของคนในชุมชนค่อย ๆ หดบทบาท และเหลือจำนวนน้อยลงตามลำดับ (เสาวภา พรศิริพงษ์, พรทิพย์ อุษุภรัตน์ และเพ็ญญา ทรัพย์เจริญ, 2539; สนั่น สุภธีรสกุล และคณะ, 2551) นอกจากนี้ เนื่องจากการรับสืบทอดบางวิชาต้องมีเชิงพิธีกรรมและข้อปฏิบัติของการเป็นหมอ ทำให้ลูกหลานไม่พร้อมในการสืบทอดวิชา องค์ความรู้ต่างๆ จึงยังคงอยู่ในกลุ่มคนสูงอายุมีผลทำให้เกิดความขาดแคลนบุคคล ที่จะมาสืบทอดความรู้การแพทย์พื้นบ้านไว้ (เสาวภา พรศิริพงษ์ และคณะ, 2539; ประสิทธิ์ชัย หนูนวน และมานะ ช่วยชู, 2549) ทำให้องค์ความรู้ ภูมิปัญญาด้านต่าง ๆ ของ หมอพื้นบ้านทั้งการนวด การต่อกระดูก การผดุงครรภ์ และการใช้สมุนไพรในการรักษาโรคที่รับใช้ ชุมชนมาอย่างยาวนานทั่วทุกภูมิภาคของประเทศค่อย ๆ สูญหายไปตามลำดับ

อย่างไรก็ตาม การใช้สมุนไพรในการรักษาโรคของหมอพื้นบ้าน ยังคงมีบทบาทสำคัญ และเป็นที่ยิ่งในการดูแลสุขภาพของประชาชนอยู่อีกเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะสังคมภาคใต้ ดังที่ กีชา วิมลเมธี (2534) ได้กล่าวไว้ว่า โภชนาการและสมุนไพรมีส่วนเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ของคนไทย เฉพาะภาคใต้นับว่ายังมีความสมบูรณ์พอควร การยึดถือว่าสมุนไพรมีประโยชน์เป็นทั้ง อาหารและยา ประชากรชาวใต้ร้อยละ 80 ยังคงอนุรักษ์ความรู้ด้านสมุนไพร จะเห็นว่าการใช้ยาแผน โบราณ ชาวใต้ยังนิยมอย่างสูง ปัจจุบันวันนี้อยู่สูงมากขึ้น เพราะประชาชนมองเห็นโทษของยา แผนปัจจุบัน และคำรักษาพยาบาลก็ยิ่งสูงขึ้นกว่าความเป็นจริง นอกจากนี้ สุธีวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ (2539 อ้างถึงใน สถาบันทักษิณคดีศึกษา, ม.ป.ป.) ได้กล่าวถึง ภูมิปัญญาเกี่ยวกับการรักษาโรคของ ชาวภาคใต้ประกอบด้วย การนำสมุนไพร สัตว์ แร่บางชนิดมาใช้เป็นตัวยา การผสมยา วิธีปรุงยา การใช้ยา เช่น ภูมิปัญญาในการนำไม้ตำเสามาใช้เป็นยาบำรุงธาตุ ยาอายุวัฒนะ แก้หืด ไอ ริดสีดวง ไข่จับสัน แก้เลือดลม เชื่อกันว่าน้ำผึ้งที่ได้จากผึ้งที่กินน้ำเลี้ยงดอกคำเสาจะมีรสขมเมื่อใช้เป็นยา อายุวัฒนะ มีสรรพคุณเป็นเลิศ เป็นต้น

ความสำคัญของการรู้จักนำสมุนไพรมาใช้ในการรักษาโรคมียหลายประการ กล่าวคือด้าน เศรษฐกิจเป็นการช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับสุขภาพของตนเอง ครอบครัว ชุมชน และยังคง เป็นการช่วยแบ่งเบาภาระ และประหยัดงบประมาณด้านสาธารณสุขของรัฐได้เป็นอย่างดีเนื่องจาก ยาสมุนไพรเป็นทรัพยากรที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น ปลอดภัยกว่าการใช้ยาแผนปัจจุบัน สามารถ ส่งเสริมให้ผลิตเป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือน และธุรกิจชุมชนได้ อันจะทำให้เกิดการพึ่งตนเอง

ด้านสุขภาพอนามัยของคนในชาติ ลดการนำเข้าผลิตภัณฑ์ยาจากต่างประเทศ ด้านสิ่งแวดล้อม การปลูกพืชสมุนไพร ช่วยให้สิ่งแวดล้อมของชุมชนดีขึ้น (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2544; สิวาอนุรักษ์ และประชิด สกฤษณ์พัฒน์, 2551) ด้านสังคม ทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง และสามารถพึ่งพาตนเองในการดูแลสุขภาพได้อย่างมีคุณภาพ สมาชิกในสังคมมีความสัมพันธ์กันอย่างแน่นแฟ้น มีการช่วยเหลือเกื้อกูล เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน ก่อให้เกิดความรักความสามัคคีของคนในชุมชน และอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข (วัฒนา นิลทระราช, 2540) ซึ่งส่งผลดีต่อประเทศชาติโดยรวม ทั้งในมิติทางสังคม การเมือง เศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

อำเภอบางกล่ำ เป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดสงขลา ตั้งอยู่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกของภาคใต้ มีชาวบ้านอีกจำนวนไม่น้อยยังคงนิยมพึ่งพาหมอพื้นบ้านและสมุนไพรในการรักษาโรค มีการสืบสานและการใช้ภูมิปัญญาด้านการแพทย์แผนไทยและสมุนไพรในการดูแลสุขภาพอย่างต่อเนื่อง หมอพื้นบ้านในอำเภอบางกล่ำ เป็นผู้นำตามธรรมชาติด้านการใช้ยาแผนโบราณ และสมุนไพรในการดูแลสุขภาพของตนเอง ครอบครัวและเพื่อนบ้าน ครัวเรือนและชุมชน มีสมุนไพรประจำบ้าน และพึ่งพาสมุนไพรในการรักษาอาการเจ็บป่วยเบื้องต้น (สุติมา หมัดอะดัม, 2551) เช่น การใช้รากผักหวานบ้านฝนกับน้ำข้าวสารทาตัวเด็กแก้ซั๊ก การใช้ว่านดินตะขบฝนกับน้ำมะนาวพอกแก้พิษตะขบกัด การใช้เหง้าขมิ้นชันกินสด ๆ รักษาอาการปวดกระเพาะอาหาร หรือการนำใบมะรุมาต้มดื่มเป็นยาระบาย (พระครูทิม ฐมฺมวฑฺฒโธ, 2553) เป็นเริ่มหรืองูสวัดใช้หัวมันสำปะหลัง หัวบานเย็น หัวสาควิลาศ ฝนกับน้ำข้าวสารทา หรือใช้ขুবเหล็ยม ว่านหางจระเข้ ตำผสมกับน้ำข้าวสารทา เด็กเป็นตานขโมยใช้สมุนไพร ตานดำ ตานแดง ตานบีด ตานชาน ตานหม่อน รากตาลโตนด และรากมะพร้าว ต้มดื่ม เป็นต้น (จวง ทองแกมแก้ว, 2553) นอกจากนี้ยังพบว่า ภูมิปัญญาของหมอพื้นบ้านในด้านการใช้สมุนไพรในการรักษาโรค ของอำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา มีการใช้กันหลายรูปแบบ เช่น ทำเป็นยาผงละลายน้ำมะนาว น้ำดื่มสุก หรือน้ำผึ้งรับประทาน การปั้นเป็นลูกกลอน ต้มเอาน้ำดื่ม ตำพอก เกี่ยวกับน้ำมันใช้ทา เป็นต้น อีกทั้งวิธีการขั้นตอนในการปฏิบัติในแต่ละรูปแบบก็มีความซับซ้อน มีการประกอบพิธีกรรมตามความเชื่อเข้ามาเกี่ยวข้องอีกมาก ซึ่งน่าสนใจนำมาเป็นประเด็นในการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง

สถานการณ์ปัจจุบัน กระแสของความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และวิวัฒนาการของการแพทย์สมัยใหม่ได้รุกคืบเข้าไปมีอิทธิพลครอบงำ ความคิด ความเชื่อ ตลอดจนวิถีชีวิตของชาวบ้านมากขึ้น ไม่เว้นแม้กระทั่งที่ห่างไกล ชาวบ้านและหมอพื้นบ้าน อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา เป็นคนกลุ่มหนึ่งที่ได้รับผลกระทบดังกล่าว โรคภัยไข้เจ็บได้รับการอธิบายด้วยความรู้ทางวิทยาศาสตร์ คนรุ่นใหม่ ๆ ที่ผ่านกระบวนการศึกษาได้รับการสั่งสอนเรื่องสุขศึกษา ความรู้เรื่องโรค และการรักษาแบบวิทยาศาสตร์ การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ทำให้พื้นที่หมอพื้นบ้าน

ลดน้อยลงไปโดยปริยาย ชาวบ้านหันไปใช้วิธีการดูแลรักษาสุขภาพ จากสถานีอนามัย และโรงพยาบาลมากขึ้น ขณะเดียวกันหมอพื้นบ้านผู้เชี่ยวชาญในการรักษาโรคส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ และนับวันยิ่งจะเหลือน้อยลงทุกที อีกทั้งการขาดผู้สนใจที่จะสืบทอด ทำให้องค์ความรู้ ภูมิปัญญาในการรักษาโรคของหมอพื้นบ้านค่อย ๆ สูญหายไป การศึกษาเก็บรวบรวมองค์ความรู้อันทรงคุณค่าของหมอพื้นบ้าน ที่ยังคงเหลือเพียงน้อยนิดเอาไว้ จึงเป็นสิ่งที่ต้องรีบทำอย่างเร่งด่วน เพราะเป็นวิธีการหนึ่งใน การอนุรักษ์ ส่งเสริมพัฒนาองค์ความรู้ของการแพทย์พื้นบ้าน และเพื่อนำองค์ความรู้ ภูมิปัญญาเหล่านั้นมาพัฒนาต่อยอด ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการดูแลสุขภาพของประชาชนตามหลักการพึ่งตนเองอย่างยั่งยืนสืบต่อไป (เสาวภา พรศิริพงษ์ และคณะ, 2539; ประสิทธิ์ชัย หนูนวน และมานะ ช่วยชู, 2549) หากมีเจตจำนงแล้วองค์ความรู้ ภูมิปัญญาด้านต่าง ๆ ของหมอพื้นบ้านอาจสูญหายไปในอนาคตอันใกล้

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา ภูมิปัญญาของหมอพื้นบ้านในด้านการใช้สมุนไพรในการรักษาโรคของอำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา ซึ่งผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อชาวบ้านในชุมชน และจะนำไปปรับประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันทั้งต่อตนเอง ครอบครัวและชุมชน เกิดความภาคภูมิใจในภูมิปัญญาของท้องถิ่นเกิดสำนึกที่ดีต่อชุมชน ร่วมกันอนุรักษ์ และพัฒนาสืบทอดภูมิปัญญาของหมอพื้นบ้านในด้านการใช้สมุนไพรในการรักษาโรค อีกทั้งจะเป็นข้อมูลพื้นฐานแก่หน่วยงานของรัฐและเอกชน ตลอดจนบุคคลผู้สนใจทั่วไป ที่จะนำไปปรับประยุกต์ใช้เพื่อการพัฒนาด้าน สุขภาพอนามัย อาหาร เศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประชาชนทั่วไป เพื่อการพัฒนาประเทศโดยรวมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเชื่อเกี่ยวกับการใช้สมุนไพรในการรักษาโรคของหมอพื้นบ้าน อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา
2. เพื่อศึกษาวิธีการรักษาโรคด้วยการใช้สมุนไพรของหมอพื้นบ้าน อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา

คำถามการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาภูมิปัญญาของหมอพื้นบ้านในด้านการใช้สมุนไพรในการรักษาโรคของอำเภอบางกล้า จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นคำถามของการศึกษาค้นคว้าไว้ 2 ประเด็นหลักคือ

1. ความเชื่อเกี่ยวกับการใช้สมุนไพรในการรักษาโรคของหมอพื้นบ้าน อำเภอบางกล้า จังหวัดสงขลา เป็นอย่างไร
2. วิธีการรักษาโรคด้วยการใช้สมุนไพรของหมอพื้นบ้าน อำเภอบางกล้า จังหวัดสงขลา เป็นอย่างไร

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาภูมิปัญญาของหมอพื้นบ้านในด้านการใช้สมุนไพรในการรักษาโรคของอำเภอบางกล้า จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาค้นคว้าไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูล ภูมิปัญญาของหมอพื้นบ้านในด้านการใช้สมุนไพรในการรักษาโรคของอำเภอบางกล้า จังหวัดสงขลา
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาในการศึกษาไว้ดังนี้ คือ
 - 2.1 ความเชื่อเกี่ยวกับการใช้สมุนไพรในการรักษาโรคของหมอพื้นบ้านอำเภอบางกล้า จังหวัดสงขลา
 - 2.1.1 ความเชื่อเกี่ยวกับการเกิดโรคหรือความเจ็บป่วย
 - 2.1.2 ความเชื่อเกี่ยวกับตัวยาสสมุนไพรที่นำมาใช้ในการรักษาโรค
 - 2.1.3 ความเชื่อเกี่ยวกับการนำสมุนไพรมาใช้ในการรักษาโรค
 - 2.1.4 ความเชื่อเกี่ยวกับพิธีกรรมหลังการรักษาโรคด้วยสมุนไพร
 - 2.2 วิธีการรักษาโรคด้วยการใช้สมุนไพรของหมอพื้นบ้านอำเภอบางกล้า จังหวัดสงขลา
 - 2.2.1 การตรวจวินิจฉัยโรค
 - 2.2.2 วิธีการรักษาโรค
 - 2.2.3 การติดตามผลของการรักษาโรค

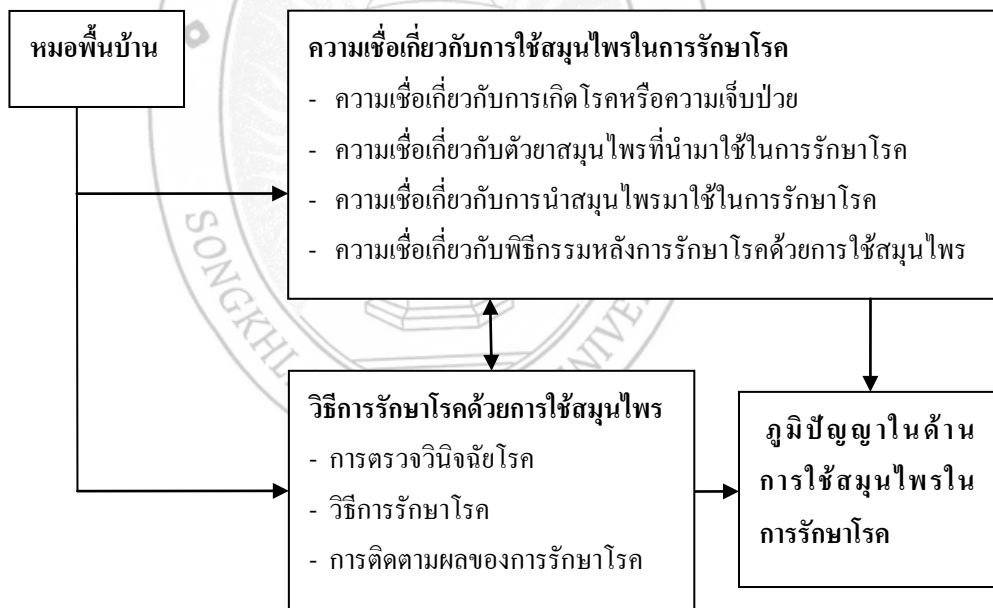
3. ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นหมอพื้นบ้านที่มีภูมิลำเนาอยู่ในอำเภอบางคล้า จังหวัดสงขลา ที่มีความรู้ความชำนาญและทักษะประสบการณ์ในการใช้สมุนไพรในการรักษาโรค 10 ปีขึ้นไป ที่ในปัจจุบันยังให้การรักษาผู้ป่วย หรือที่เลิกการรักษาผู้ป่วย ทั้งที่มีใบประกอบโรคศิลปะ และไม่มีใบประกอบโรคศิลปะจำนวน 5 คน และเป็นผู้ป่วยที่ใช้เป็นกรณีศึกษาที่เคยได้รับการรักษาที่หมอพื้นบ้าน อำเภอบางคล้า จังหวัดสงขลา จำนวน 1 ราย

4. ขอบเขตด้านเวลา

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดช่วงเวลาที่ใช้ในการศึกษาตั้งแต่เดือนเมษายน 2554 ถึงสิ้นเดือนตุลาคม 2555

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

หมอฟันบ้าน หมายถึง บุคคลที่มีความรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์ในการใช้ภูมิปัญญา ด้านการใช้สมุนไพรในการรักษาโรค ที่เป็นที่ยอมรับของชาวบ้านอำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา และผู้ป่วยที่มารับบริการการรักษาโรคกับหมอฟันบ้าน ทั้งที่มีใบประกอบโรคศิลปะ และไม่มี ใบประกอบโรคศิลปะ ของอำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา

สมุนไพร หมายถึง ยาที่ได้จาก พืช สัตว์ และแร่ธาตุที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง ภายใน สามารถนำมาใช้รักษาโรค และบำรุงร่างกายได้

ตัวยาสมุนไพร หมายถึง ชนิด ประเภท จำพวก หรือส่วนต่าง ๆ ของพืช สัตว์ และแร่ธาตุ ที่นำมาใช้ทำยารักษาโรคได้

ความเชื่อเกี่ยวกับการใช้สมุนไพรในการรักษาโรค หมายถึง การยอมรับนับถือหรือยึดมั่น ในสิ่งใดสิ่งหนึ่งของชาวบ้านอำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา และผู้ป่วยที่มารับบริการการรักษาโรค กับหมอฟันบ้าน ที่เกี่ยวข้องกับการใช้สมุนไพรในการรักษาโรคทั้งด้านพิธีกรรม สิ่งแวดล้อมและ ตัวบุคคล โดยจะพิสูจน์ได้ว่าความเชื่อนั้นเป็นจริงหรือไม่ก็ตาม

ภูมิปัญญาในด้านการใช้สมุนไพรในการรักษาโรค หมายถึง ภูมิปัญญา หรือองค์ความรู้ ความสามารถ และทักษะประสบการณ์ ตลอดถึงความคิด ความเชื่อ ที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้ เลือกรสร รุ่งแต่ง พัฒนา และถ่ายทอดสืบต่อกันมาเกี่ยวกับรูปแบบ วิธีการ ขั้นตอน และสิ่งของ ที่ใช้ในกระบวนการการรักษาโรคหรือความเจ็บป่วยด้วยการใช้สมุนไพร ของหมอฟันบ้าน อำเภอ บางกล่ำ จังหวัดสงขลา

ผู้ป่วย หมายถึง ผู้ป่วยทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา ที่เคยรับ บริการการรักษาโรคกับหมอฟันบ้าน อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อชาวบ้าน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถานศึกษา สาธารณสุข พัฒนาชุมชน และสภาวัฒนธรรมอำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา ที่จะนำไปปรับ ประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในการกำหนดยุทธศาสตร์ การจัดทำแผนงาน โครงการ กิจกรรม เพื่อ การอนุรักษ์ เผยแพร่ ส่งเสริม พัฒนา การใช้สมุนไพรในด้านการสาธารณสุข เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การปลูกพืชสมุนไพร ผลิตยา สมุนไพร แปรรูปสมุนไพร ผลิตภัณฑ์อาหารสมุนไพร แหล่งเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การสอนและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ป่าชุมชน ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพอนามัย และสถานพยาบาลเกี่ยวกับการใช้สมุนไพรในการดูแลสุขภาพแบบพึ่งตนเองทั้งในระดับครอบครัวและชุมชน เป็นต้น

2. เป็นข้อมูลพื้นฐาน แก่วงการแพทย์และสาธารณสุข ในการที่จะนำสมุนไพรที่หมอพื้นบ้านอำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา ได้ใช้ในการรักษาโรคไปศึกษาวิจัย ทดลอง เพื่อการพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ ภูมิปัญญาของหมอพื้นบ้านในด้านการใช้สมุนไพรในการรักษาโรคให้กว้างขวางได้มาตรฐาน และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศชาติโดยรวมต่อไป

